

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (χωρίς άρθρο):

- Δεν προσδιορίζεται νομοθετικά η έννοιά της.
- Χαρακτηρίζεται ως το σύνολο των προσώπων που συνδέονται μεταξύ τους είτε με τον γάμο είτε με ελεύθερη ένωση που συνοδεύεται από σύμφωνο συμβίωσης είτε με τη γέννηση είτε με την υιοθεσία.
- Δεν έχει νομική προσωπικότητα και συνεπώς δεν έχει περιουσία, δεν κληρονομείται, δεν μπορεί να είναι διάδικος κ.λπ.

Οικογένεια υπό ευρεία και στενή έννοια	Οικογένεια νόμιμη και φυσική
Υπό ευρεία έννοια είναι εκείνη που περιλαμβάνει τα πρόσωπα που συνδέονται μεταξύ τους με γάμο και με κοινή καταγωγή χωρίς να ενδιαφέρει ο βαθμός συγγένειας και το αν συμβιώνουν. Έχει νομικό ενδιαφέρον στη διατροφή εκ του νόμου ΑΚ 1485 επ., στην κληρονομική διαδοχή ΑΚ 1816 επ. κ.λπ.	Η οικογένεια που στηρίζεται σε νόμιμο γάμο των συζύγων καλείται νόμιμη.
Υπό στενή έννοια είναι εκείνη που αποτελείται από το ζεύγος των νομίμως παντρεμένων συζύγων και τα άγαμα παιδιά τους.	Όταν η συμβίωση δεν στηρίζεται σε γάμο τότε πρόκειται για τη λεγόμενη φυσική οικογένεια η οποία καταρχήν από νομική άποψη δεν θεωρείται οικογένεια αλλά χαρακτηρίζεται ως «de facto» οικογενειακή σχέση. Με την ελεύθερη ένωση όχι μόνο δεν υφίσταται συμφωνία των μερών για την τέλεση γάμου αλλά υπάρχει συνειδητή επιλογή τους να μείνουν εκτός του πλαισίου του. Τα παιδιά που ενδέχεται να γεννηθούν μέσα σε φυσική οικογένεια είναι εκτός γάμου και ο νόμος προβλέπει τη δυνατότητα της εκούσιας ή δικαστικής αναγνώρισής τους από τον πατέρα ΑΚ 1475 επ., 1479 επ. οπότε εξομοιώνονται με τέκνα εντός γάμου ΑΚ 1484.
	Ενδιάμεση κατάσταση συνιστά το λεγόμενο «σύμφωνο συμβίωσης» (Ν. 3719/2008) όπου έχουμε ελεύθερη ένωση δύο ενήλικων ετερόφυλων προσώπων, η οποία αποκτά σημασία για το δίκαιο, όταν συνοδεύεται από συμφωνία των τελευταίων που καταρτίζεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφική πράξη.

Παράδειγμα:

Ο Α και η Β ζουν σε ελεύθερη ένωση. Κατά τη διάρκεια της συμβίωσής τους ο Α αγοράζει στο όνομά του ένα ακίνητο. Μετά από τρία χρόνια ο Α και η Β χωρίζουν. Η Β ασκεί αγωγή κατά του Α ζητώντας να της καταβάλλει 30.000 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στη δική της συμβολή για την απόκτηση του ακινήτου από τον Α.

Η αγωγή δεν είναι νόμιμη, διότι η παραπάνω αξίωση προβλέπεται μόνο για τις περιπτώσεις όπου έχει καταρτιστεί σύμφωνο συμβίωσης. Ενδεχομένως η Β να μπορεί να ζητήσει το συγκεκριμένο ποσό με βάσει τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό ΑΚ 904 επ., τη μνηστεία ΑΚ 1347-1348, το δάνειο ΑΚ 806 επ., τη δωρεά ΑΚ 496 επ. κ.λπ.

ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΚ 1461 - 1484:

- Είναι έννομη σχέση που αναφέρεται σε φυσικά (και όχι νομικά) πρόσωπα και υποδηλώνει τον φυσικό σύνδεσμο ανάμεσά τους. Ως έννομη σχέση μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγνωριστικής αγωγής **ΚΠολ70**, εκτός αν προβλέπονται ειδικά ένδικα βοηθήματα π.χ. αναγνώριση ή προσβολή πατρότητας ή μητρότητας **ΑΚ 1464 § 2, 1467 επ.**
- Εμπίπτει στο προστατευτικό πλαίσιο της **ΑΚ 57** (προσβολή προσωπικότητας).

1.1. Διακρίσεις συγγένειας

Εξ αίματος ΑΚ 1461	Εξ αγχιστείας ΑΚ 1462	Από υιοθεσία ΑΚ 1561	Από τεχνητή γονιμοποίηση ΑΚ 1455-1460
Καλείται καταρχήν ο βιολογικός δεσμός ανάμεσα σε δύο πρόσωπα, ο οποίος προκύπτει είτε από την καταγωγή του ενός από τον άλλο είτε από την καταγωγή και των δύο από τρίτον κοινό ανιόντα. Βαθμοί: Σε ευθεία γραμμή συγγένεια εξ αίματος υπάρχει μεταξύ δύο προσώπων όταν το ένα κατάγεται από το άλλο πχ γονείς με παιδί. Σε πλάγια γραμμή συγγένεια εξ αίματος υπάρχει μεταξύ δύο προσώπων τα οποία, χωρίς να είναι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, κατάγονται από τον ίδιο ανιόντα πχ αδέρφια, ξαδέρφια κ.λπ.	Είναι ο δεσμός μεταξύ του ενός συζύγου και των εξ αίματος συγγενών του άλλου. Οι συγγενείς εξ αίματος του ενός συζύγου είναι συγγενείς εξ αγχιστείας του άλλου στην ίδια γραμμή και τον ίδιο βαθμό. Η συγγένεια εξ αγχιστείας προϋποθέτει την ύπαρξη υποστατού γάμου, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει και μετά τη λύση (θάνατος ή αφάνεια) ή την ακύρωση του γάμου, από τον οποίο δημιουργήθηκε. Όσοι όμως από τους συγγενείς εξ αίματος του ενός τέως συζύγου γεννηθούν μετά τη λύση ή την ακύρωση του γάμου δεν είναι συγγενείς εξ αγχιστείας του άλλου τέως συζύγου.	Συνέπειες: - Το θετό τέκνο έχει θέση γνήσιο τέκνου ΑΚ 1561 εδ β. - Διακόπτεται ο δεσμός του θετού τέκνου με τη φυσική του οικογένεια με εξαίρεση της ρυθμίσεις περί κωλύματος γάμου. - Οι κατιόντες του θετού τέκνου έχουν θέση γνησίων κατιόντων εκείνου που υιοθέτησε ΑΚ 1561 εδ γ.	Όταν χρησιμοποιείται ωάριο τρίτης γυναίκας δεν υπάρχει γενετικός σύνδεσμος ανάμεσα στο τέκνο που γεννιέται και την υποψήφια μητέρα, υπάρχει όμως η επιθυμία της τελευταίας μέσω της διαδικασίας της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής να αποκτήσει παιδί. Επομένως αν η κυοφορία έγινε από άλλη γυναίκα (δανεισμός μήτρας) υπό τους όρους της ΑΚ 1458, μητέρα του τέκνου τεκμαίρεται η γυναίκα στην οποία δόθηκε η σχετική δικαστική άδεια ΑΚ 1464 § 1. Απαγορεύεται η προσβολή της πατρότητας τέκνου που γεννήθηκε με τεχνητή γονιμοποίηση ΑΚ 1471 § 2 εφόσον ο σύζυγος συγκατατέθηκε. Η συμβολαιογραφική συναίνεση του άνδρα σε τεχνητή γονιμοποίηση επέχει θέση εκούσιας αναγνώρισης ΑΚ 1471 § 2 ομοίως και η συναίνεση της γυναίκας ΑΚ 1475 § 2.

1.2. Τέκνα γεννημένα σε γάμο**Τεκμήρια καταγωγής από γάμο****ΑΚ 1465§1 & 1466**

Η συγγένεια του τέκνου με τη μητέρα του, έγγαμη ή άγαμη, συνάγεται από τη γέννηση χωρίς να χρειάζεται καμιά άλλη διατύπωση **ΑΚ 1463^α**. Με τον πατέρα και τους συγγενείς του συνάγεται από τον γάμο της μητέρας με τον πατέρα ή ιδρύεται με την αναγνώριση, εκούσια ή δικαστική **ΑΚ 1463β**.

Στην περίπτωση της περίπτωσης γάμου γίνεται λόγος για «**τέκνο γεννημένο σε γάμο**» ενώ όταν δεν υπάρχει ή αυτός είναι ανυπόστατος γίνεται λόγος για «**τέκνο γεννημένο χωρίς γάμο**».

Τεκμήριο καταγωγής από γάμο της ΑΚ 1465§1:

Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου της μητέρας του ή μέσα σε 300 ημέρες από τη λύση ή την ακύρωσή του τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον σύζυγο της μητέρας και ονομάζεται τέκνο γεννημένο σε γάμο. Δεν χρειάζεται καμιά πρόσθετη πράξη από τους ενδιαφερομένους ή από δημόσια αρχή αρκεί βέβαια να υπάρχει αντίστοιχα θεμελιωμένη σχέση μητρότητας.

Κρίσιμο για την εφαρμογή του τεκμηρίου είναι το χρονικό σημείο της γέννησης. Αντίθετα, δεν ενδιαφέρει ο χρόνος της σύλληψης η οποία μπορεί να συνέβη και πριν από το γάμο της μητέρας. Εάν υπάρχει διακοπή της συμβίωσης, ο χρόνος των 300 ημερών δεν υπολογίζεται από την επόμενη της διακοπής αλλά από την επόμενη της ημέρας που έγινε αμετάκλητη η λύση ή ακύρωση του γάμου.

Αδιάφορος και ο τρόπος σύλληψης όμως ο γάμος της μητέρας με τον σύζυγό της αρκεί να είναι υποστατός. Σε περίπτωση γάμου άκυρου ή ακυρώσιμου που ακυρώθηκε, τα τέκνα από τον γάμο αυτό διατηρούν την ιδιότητα τέκνου γεννημένου σε γάμο και μετά την ακύρωσή του **ΑΚ 1382**.

Το τεκμήριο είναι μαχητό και επομένως το γεγονός ότι ένα παιδί γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου των γονέων του ή πολύ περισσότερο κάποιο χρονικό διάστημα μετά τον τερματισμό του γάμου αυτού δεν σημαίνει ότι αποκλείεται να αποτέλεσε προϊόν εξωσυζυγικών σχέσεων. Αν το τεκμήριο ήταν αμάχητο ο φυσικός πατέρας δεν θα μπορούσε να διεκδικήσει την αναγνώριση του τέκνου ως δικού του.

Το τεκμήριο δεν λειτουργεί:

- Γέννηση τέκνου μετά τις 300 ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου και η απόδειξη της πατρότητας του συζύγου της μητέρας βαρύνει εκείνον που την επικαλείται **ΑΚ 1465§3^α**.
- Γέννηση τέκνου από άλλη μητέρα, αν αποδειχθεί το γεγονός αυτό αντίστοιχα

Προσβολή πατρότητας**ΑΚ 1467 & ΚΠολΔ 620**

Τα τεκμήρια καταγωγής από γάμο **ΑΚ 1465§1 & 1466** είναι μαχητά που σημαίνει ότι υπάρχει η νόμιμη δυνατότητα να τερματιστεί ο νομικός δεσμός προς το τέκνο ενός προσώπου που δεν είναι ο φυσικός πατέρας του και να μπορέσει σε δεύτερο στάδιο ο φυσικός πατέρας να προβεί σε αναγνώριση του τέκνου.

Τα τεκμήρια αυτά μπορούν να ανατραπούν μόνο δικαστικώς **με αγωγή προσβολής πατρότητας (ΑΚ 1467 & ΚΠολΔ 620)**.

Ενεργητική νομιμοποίηση:

Την αγωγή περί προσβολής της πατρότητας μπορούν να εγείρουν τα ακόλουθα πρόσωπα **ΑΚ 1469^α**: (α) ο σύζυγος της μητέρας (β) ο πατέρας ή η μητέρα του συζύγου αν αυτός πέθανε ή κηρύχθηκε άφαντος χωρίς να χάσει το δικαίωμα της προσβολής (γ) το τέκνο (δ) η μητέρα του τέκνου και (ε) ο άνδρας με τον οποίο η μητέρα ευρισκόμενη σε διάσταση με τον σύζυγό της, είχε μόνιμη και όχι περιστασιακή σχέση με σαρκική συνάφεια κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης. Η ενεργητική νομιμοποίηση των παραπάνω προσώπων είναι αποκλειστική και κανένας άλλος, ακόμη και αν έχει έννομο συμφέρον, δεν μπορεί να ασκήσει την αγωγή της προσβολής διότι το δικαίωμα της προσβολής είναι αυστηρά προσωποπαγές.

Παθητική νομιμοποίηση:

Σύμφωνα με **ΚΠολΔ 619§1^α**, η αγωγή για την προσβολή της πατρότητας τέκνου γεννημένου σε γάμο απευθύνεται (α) αν ασκείται από τον σύζυγο της μητέρας ή έναν από τους γονείς του, κατά του τέκνου ή του ειδικού επιτρόπου του και της μητέρας του (β) αν ασκείται από το τέκνο, κατά της μητέρας και του συζύγου της (γ) αν ασκείται από τη μητέρα, κατά του τέκνου ή του ειδικού επιτρόπου του και κατά του συζύγου της. Σε περίπτωση που κάποιος πεθάνει, απευθύνεται κατά των υπόλοιπων κληρονόμων αυτού που πέθανε.

Ο ενάγων στη δίκη για την προσβολή της πατρότητας οφείλει να επικαλεστεί και αποδείξει είτε ότι η μητέρα δεν συνέλαβε πράγματι από τον σύζυγό της είτε ότι κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης **ΑΚ 1468** ήταν φανερά αδύνατο να συλλάβει από αυτόν **ΑΚ 1467**.

Η προσβολή της πατρότητας αποκλείεται στις ακόλουθες περιπτώσεις ΑΚ 1470-1471:

- Μετά από παρέλευση ορισμένου χρόνου όπου για κάθε προθεσμία υπάρχει διαφορετικό αφετηρικό γεγονός: (α) για τον σύζυγο της

τεκμαίρεται ότι το τέκνο αυτό δεν είναι τέκνο ούτε του συζύγου της.

- Διαδοχικές γεννήσεις, είναι πιθανό μέσα στο διάστημα των 300 ημερών λόγω π.χ. θανάτου τέκνου η γυναίκα να γεννήσει 2 φορές, στην περίπτωση αυτή το τεκμήριο πατρότητας του συζύγου της μητέρας λειτουργεί μόνο για το πρώτο τέκνο και όχι για το δεύτερο.

Σύγκρουση τεκμηρίων ΑΚ 1465§1 & 1466: Αν μέσα στις 300 ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου γεννήθηκε τέκνο από γυναίκα που τέλεσε νέο γάμο, τεκμαίρεται ότι αυτό έχει πατέρα τον δεύτερο σύζυγο, εκτός αν γίνει δεκτή αγωγή για προσβολή της πατρότητας του, οπότε τεκμαίρεται ότι είναι τέκνο του πρώτου συζύγου (**τεκμήριο της ΑΚ 1466**). Την αγωγή προσβολής της πατρότητας του δεύτερου συζύγου δεν μπορεί να ασκήσει ο πρώτος σύζυγος, διότι δεν συγκαταλέγεται στα πρόσωπα που ορίζει περιοριστικώς η **ΑΚ 1469**. Τα τεκμήρια αυτά είναι μαχητά. Αν μάλιστα προσβληθεί και του πρώτου αλλά και του δεύτερου συζύγου η πατρότητα, το τέκνο θα θεωρηθεί τέκνο γεννημένο χωρίς γάμο, του οποίου η πατρότητα μπορεί να θεμελιωθεί μόνο με εκούσια ή δικαστική αναγνώριση **ΑΚ 1475, 1479**.

μητέρας, όταν περάσει ένα έτος από του πληροφορήθηκε τον τοκετό και τα περιστατικά, από τα οποία προκύπτει ότι η σύλληψη του τέκνου δεν έγινε από αυτόν (β) για τον πατέρα ή τη μητέρα του συζύγου, όταν περάσει ένα έτος από του έμαθε ο καθένας τον θάνατο ή την κήρυξη σε αφάνεια του συζύγου και τη γέννηση του τέκνου σε συγκεκριμένη ημερομηνία (γ) για το τέκνο όταν περάσει ένα έτος από την ενηλικίωσή του (δ) για τη μητέρα, όταν περάσει ένα έτος από τον τοκετό ή, εφόσον υπάρχει σοβαρός λόγος έξι μήνες από του λύθηκε ή ακυρώθηκε αμετάκλητα ο γάμος.

- **Μετά το θάνατο του τέκνου** εκτός αν είχε ήδη ασκηθεί η σχετική αγωγή **ΑΚ 1471§1**.
- **Μετά την αναγνώριση του τέκνου** προτού γίνει αμετάκλητη η απόφαση για την προσβολή **ΑΚ 1471§2**.
- **Αν ο σύζυγος συγκατατέθηκε στην υποβολή της συζύγου του σε τεχνητή γονιμοποίηση**.

Αποτελέσματα προσβολής:

- **Ανίσχυρο αναγνώρισης:** πριν την αμετάκλητη ανατροπή του τεκμηρίου καταγωγής από γάμο το τέκνο δεν μπορεί να αναγνωριστεί ούτε εκουσίως ούτε δικαστικώς, αν συμβεί, δεν επιφέρει έννομες συνέπειες.
- **Αναδρομική απώλεια της ιδιότητας τέκνου γεννημένου σε γάμο:** αν γίνει δεκτή η αγωγή προσβολής της πατρότητας **ΑΚ 1472**.
- **Αυτοδίκαιη δικαστική αναγνώριση της πατρότητας ΑΚ 1472§2:** εφόσον την αγωγή προσβολής της πατρότητας του συζύγου της μητέρας ασκεί ο άνδρας με τον οποίο η τελευταία είχε σαρκική συνάφεια **ΑΚ1469αρ.5**, αυτό σημαίνει ότι το τέκνο έχει πλέον ως προς όλα θέση τέκνου γεννημένου σε γάμο απέναντι στον εραστή της μητέρας **ΑΚ 1484** χωρίς να απαιτείται σχετικό αίτημα αναγνώρισης πατρότητας.
- **Κληρονομικές συνέπειες:** το τέκνο παύει να είναι εξ αδιαθέτου κληρονόμος του συζύγου και των συγγενών του και αντίστροφα ήδη από τη γέννησή του καθώς χάνει και το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας.
- **Σχέσεις γονέων-τέκνων:** Δεν ισχύουν οι **ΑΚ 1507-1509**, παύει η γονική μέριμνα του συζύγου της μητέρας, παύει μεταξύ συζύγου και τέκνου το κώλυμα γάμου **ΑΚ 1356** κ.λπ.

Παραδείγματα:

Ο Α και η Β συνάπτουν γάμο ενώπιον του ληξιαρχου και μετά από λίγους μήνες αποκτούν ένα τέκνο, τον Γ (υποστατός γάμος).	Ο Γ δεν τεκμαίρεται τέκνο του Α, διότι ο γάμος που τέλεσαν οι Α και Β ήταν ανυπόστατος (ΑΚ 1372§2, 1367§2, 1465§1).
Ο Α και η Β τελούν γάμο και την επόμενη ημέρα η Β γεννάει ένα τέκνο, τον Γ (κρίσιμος χρόνος).	Ο Α τεκμαίρεται πατέρας του Γ, έστω και αν η σύλληψη έγινε πριν από τον γάμο (ΑΚ 1465 §1).
Ο Α και η Β λύνουν τον γάμο τους αμετάκλητα. Μετά από λίγο καιρό επανασυνδέονται, με αποτέλεσμα η Β να συλλάβει και να γεννήσει το τέκνο Γ (μη εφαρμογή τεκμηρίου => γέννηση τέκνου μετά τις 300 ημέρες).	Το τέκνο Γ θα θεωρηθεί τέκνο γεννημένο εκτός γάμου, οπότε η ίδρυση της συγγένειας με τον Α μπορεί να γίνει μόνο με εκούσια ή δικαστική αναγνώριση. Η ΑΚ 1465§3 ^α εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση της παρατεταμένης κυοφορίας που άρχισε εκτός γάμου.
Οι σύζυγοι Α και Β απέκτησαν άρρεν τέκνο, το οποίο κατά δήλωση των θεραπόντων ιατρών απεβίωσε. Οι Α και Β όμως πιστεύουν ότι το τέκνο τους ζει και παραδόθηκε από το προσωπικό του μαιευτηρίου στους Γ και Δ (μη εφαρμογή τεκμηρίου => γέννηση τέκνου από άλλη μητέρα).	Οι Α και Β μπορούν να ασκήσουν αναγνωριστική αγωγή, με την οποία θα ζητούν να αναγνωριστεί αφενός η ανυπαρξία της σχέσης γονέα και τέκνου μεταξύ του τελευταίου και των Γ και Δ και αφετέρου η ύπαρξη σχέσης γονέα και τέκνου μεταξύ του τελευταίου και των Α και Β.
Η Α, λίγες μέρες μετά τον θάνατο του συζύγου της Β, γεννά τον Γ. Ο Γ τεκμαίρεται νόμιμο τέκνο του Β (ΑΚ 1465§1). Μετά από 8 μήνες, ήτοι 240 ημέρες από τον θάνατο του Β, γεννά πρόωρα τον Δ (μη εφαρμογή τεκμηρίου => διαδοχικές γεννήσεις).	Λόγοι βιολογική (αυταπόδεικτη σύλληψη μετά τον θάνατο του Β) επιβάλλουν τη μη εφαρμογή του τεκμηρίου της ΑΚ 1465§1. Συνεπώς ο Δ δεν τεκμαίρεται τέκνο του Β. Η Α θα δηλώσει στο ληξιαρχείο ότι πρόκειται για παιδί γεννημένο χωρίς γάμο, χωρίς να απαιτείται αγωγή προσβολής της πατρότητας κατ' ΑΚ 1467.
Ο Α και η Β λύνουν τον γάμο τους με αμετάκλητη δικαστική απόφαση (ΑΚ 1438β). Λίγες ημέρες μετά η Β γεννά τον Γ, ο οποίος τεκμαίρεται παιδί του Α (ΑΚ 1465§1). Πριν συμπληρωθούν 300 ημέρες η Β γεννά τον Δ (μη εφαρμογή τεκμηρίου => διαδοχικές γεννήσεις).	Εκ των πραγμάτων ο Δ συνελήφθη μετά τον Γ και άρα εκτός γάμου. Κατά συνέπεια ο Δ δεν τεκμαίρεται γνήσιο τέκνο του Α.
Η Α είναι παντρεμένη με τον Β και ο γάμος τους λύνεται με διαζύγιο. Αμέσως μετά το διαζύγιο της και μέσα σε διάστημα 200 ημερών από τότε που η δικαστική απόφαση περί διαζυγίου έγινε αμετάκλητη, η Α παντρεύεται τον Γ και γεννά το τέκνο Δ (σύγκρουση τεκμηρίων).	Στην περίπτωση αυτή ο Δ θεωρείται καταρχήν τέκνο τόσο του Β, εφόσον γεννήθηκε μέσα σε 300 ημέρες από τη λύση του γάμου της μητέρας του Α με τον Β, όσο και του Γ, αφού γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου της μητέρας του Α με τον Γ (ΑΚ 1465§1). Το πρόβλημα της σύγκρουσης των δύο τεκμηρίων καταγωγής από γάμο λύνεται με τη ρύθμιση της ΑΚ 1466, η οποία προβλέπει ότι το τέκνο τεκμαίρεται πως έχει πατέρα τον δεύτερο σύζυγο, δηλαδή τον Γ, εκτός αν γίνει δεκτή αγωγή για προσβολή της πατρότητάς του (μαχητό τεκμήριο), οπότε τεκμαίρεται ότι είναι τέκνο του πρώτου συζύγου, δηλαδή του Β.
Η σύζυγος Α αποκαλύπτει στον σύζυγό της Β ότι το τέκνο Γ δεν είναι δικό του αλλά του Δ. Κατόπιν τούτου η Α και ο Β από κοινού υποβάλλουν αίτηση στο ληξιαρχείο, ώστε να καταγραφεί πλέον το τέκνο Γ ως τέκνο μόνο της Α (αγωγή προσβολής πατρότητας).	Το αίτημα δεν είναι νόμιμο, διότι η προσβολή της πατρότητας του Α μπορεί να γίνει μόνο δικαστικώς με άσκηση αντίστοιχης αγωγής (ΑΚ 1467) και δεν αρκούν τυχόν συμφωνίες ή μονομερείς δηλώσεις των συζύγων.
Εξαιτίας ιατρικού σφάλματος πεθαίνει ο ασθενής Α. Το τέκνο του Β ασκεί αγωγή κατά του ιατρού Γ, με την οποία ζητεί χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης (ΑΚ 914, 932γ). Ο Γ ισχυρίζεται ότι ο Β δεν είναι γνήσιο τέκνο του Α (αγωγή προσβολής πατρότητας).	Ο ισχυρισμός αυτός του Γ δεν είναι νόμιμος διότι (α) η προσβολή της πατρότητας μπορεί να επιδιωχθεί μόνο με κύρια ή παρεμπιπτούσα αγωγή (ΑΚ 1467, ΚΠολΔ620) και (β) ο Γ δεν ανήκει στα πρόσωπα που έχουν δικαίωμα να προσβάλλουν την πατρότητα του Β (ΑΚ 1469).
Η σύζυγος Α πεθαίνει κατά τον τοκετό. Ο Β, πατέρας της, ασκεί αμέσως αγωγή προσβολής της πατρότητας του συζύγου της Γ (αγωγή προσβολής πατρότητας).	Η αγωγή θα απορριφθεί ως απαράδεκτη, διότι ο Β δεν νομιμοποιείται ενεργητικά να ασκήσει την αγωγή καθώς μόνον οι γονείς του πατέρα έχουν αυτό το δικαίωμα (ΑΚ 1469 αρ. 2).
Ο Α ασκεί αγωγή προσβολής της πατρότητας, στην οποία ισχυρίζεται ότι κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης η σύζυγός του Β διατηρούσε εξώγαμες σχέσεις με τρίτο πρόσωπο (αγωγή προσβολής πατρότητας).	Ο ισχυρισμός αυτός είναι νομικά αβάσιμος διότι, και αν ακόμη αποδειχθεί αληθινός, δεν εμποδίζει την προέλευση του παιδιού από τον Α. Είναι άλλο όμως το ζήτημα, εάν ο Α ισχυριστεί ταυτόχρονα ότι κατά το ίδιο χρονικό διάστημα αυτός απουσίαζε στο εξωτερικό (ΑΚ

	1467: αποδημία).
Ο σύζυγος Α μαθαίνει ότι δεν είναι πατέρας του ανήλικου τέκνου Β έξι χρόνια μετά τον τοκετό (αποκλεισμός προσβολής πατρότητας).	Ο ίδιος απώλεσε το δικαίωμα να προσβάλει την πατρότητα του Β (ΑΚ 1470 αρ.1). Επίσης, για να μη καταστρατηγηθεί η ρύθμιση της ΑΚ 1470 αρ.1, ο Α δεν μπορεί να ασκήσει ούτε αναγνωριστική αγωγή κατά την ΚΠολΔ 619§3 ελλείψει έννομου συμφέροντος (ΚΠολΔ 70). Μπορεί όμως να προκαλέσει τον διορισμό ειδικού επιτρόπου του τέκνου, προκειμένου να ασκήσει ο τελευταίος την αγωγή προσβολής της πατρότητας με ενάγοντα αυτή τη φορά το τέκνο (ΑΚ 1517, 1629, 1589 επ. ΚΠολΔ 796§1 ^α , 739, 740§1).
Ο Α, μολοντί υποψιάζεται ότι το τέκνο Β δεν είναι δικό του, αποφασίζει από κοινού με τη σύζυγό του Γ ότι ο Β θα πάρει το όνομα του πατέρα του Α, παρευρίσκεται στη βάπτισή του και δέχεται τα συγχαρητήρια όλων των προσκεκλημένων (αναγνώριση τέκνου).	Ο Α αναγνώρισε σιωπηρώς ότι ο Β είναι δικό του τέκνο και επομένως δεν μπορεί να προσβάλει την πατρότητα του ούτε αυτός ούτε οι γονείς του (ΑΚ 1471§1αρ1, 1469αρ2). Αντίθετη θα ήταν η λύση, αν ο Α απλώς είχε μεταφέρει τον Β στο νοσοκομείο επειδή αρρώστησε αιφνίδια.
Ο σύζυγος Α ασκεί αγωγή προσβολής της πατρότητας κατά της συζύγου Β και του τέκνου τους Γ. Η απόφαση απορρίπτει την αγωγή και καθίσταται αμετάκλητη. Στη συνέχεια ο Δ, ο οποίος είχε σαρκική συνάφεια με τη Β, ασκεί κι αυτός αγωγή προσβολής της πατρότητας του τέκνου Γ (ΑΚ 1469αρ.5) (αποτελέσματα προσβολής πατρότητας).	Η αγωγή είναι νόμιμη, διότι ο Δ δεσμεύεται από το δεδικασμένο της ως άνω απόφασης. Είναι άλλο όμως το ζήτημα μήπως ενδεχομένως το δικαίωμα του εραστή της μητέρας να προσβάλει την πατρότητα του τέκνου έχει υποπέσει σε αποσβεστική προθεσμία της ΑΚ 1470 αρ. 5.

1.3. Τέκνα γεννημένα χωρίς γάμο

Τέκνο γεννημένο χωρίς γάμο των γονέων του θεωρείται:

- Το τέκνο που γεννήθηκε από άγαμη μητέρα
- Το τέκνο που δεν γεννήθηκε ούτε κατά τη διάρκεια του γάμου της μητέρας του ούτε μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την ακύρωσή του, εκτός αν αποδείχθηκε η πατρότητα του συζύγου κατά **ΑΚ 1465**.
- Το τέκνο που έχασε αναδρομικά από τη γέννησή του την ιδιότητα γεννημένου σε γάμο, ύστερα από αμετάκλητη δικαστική απόφαση περί προσβολής της πατρότητας **ΑΚ 1472 § 1**.
- Το τέκνο που προέρχεται από ανυπόστατο γάμο των γονέων του, γιατί το τεκμήριο της **ΑΚ 1465** προϋποθέτει υποστατό γάμο της μητέρας, όχι όμως απαραίτητως και έγκυρο.

Η συγγένεια του παιδιού που γεννήθηκε εκτός γάμου με τον πατέρα του ιδρύεται, αν μεσολαβήσει εκούσια ή δικαστική αναγνώριση, οπότε αυτό εξομοιώνεται με τέκνο γεννημένο σε γάμο (**ΑΚ 1475, 1479, 1484**).

Εκούσια αναγνώριση ΑΚ 1475	Δικαστική αναγνώριση ΑΚ 1479 επ. ΚΠολΔ620	Επιγενόμενος γάμος των γονέων ΑΚ 1473
Δικαιούχοι της εκούσιας αναγνώρισης ενός τέκνου γεννημένου χωρίς γάμου είναι ο φυσικός πατέρας, έγγαμος ή άγαμος, εφόσον συναινεί σε αυτό και η μητέρα ΑΚ 1475§1 και ο	Η ίδρυση συγγενικού δεσμού ανάμεσα στο τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του και τον φυσικό του πατέρα μπορεί να επιτευχθεί με δικαστική αναγνώριση μετά από την άσκηση	Δηλαδή γάμος που έλαβε χώρα μετά τη γέννηση του τέκνου, στην περίπτωση αυτή το τέκνο χωρίς γάμο εξομοιώνεται με τέκνο σε γάμο απόλυτα.

παππούς ή η γιαγιά πατρικής γραμμής σε περίπτωση που ο πατέρας έχει πεθάνει ή δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα **ΑΚ 1475§3**.

Αυτονόητο είναι ότι ο πατέρας που πέτυχε με αμετάκλητη δικαστική απόφαση την προσβολή της πατρότητας του τέκνου του δεν μπορεί μετέπειτα να αναγνωρίσει είτε εκουσίως είτε δικαστικώς διότι δεσμεύεται με το δεδικασμένο της απόφασης ότι δεν είναι πατέρας του τέκνου.

Προϋποθέσεις εκούσιας

αναγνώρισης: (α) Δήλωση αναγνώρισης από τον πατέρα ή τους γονείς του ενώπιον συμβολαιογράφου ή σε διαθήκη οποιουδήποτε τύπου **ΑΚ 1476^α** (β) Συναίνεση της μητέρας (όρος του ενεργού) η οποία παρέχεται με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου **ΑΚ 1475§1**, αν η μητέρα έχει πεθάνει η αναγνώριση γίνεται με δήλωση μόνο του πατέρα. Αν η μητέρα δεν συναινεί ή έχει πεθάνει και περιλαμβάνει όρο στη διαθήκη της ότι το τέκνο της δεν είναι του φερόμενου ως πατέρα αποκλείεται η εκούσια αναγνώριση οπότε ο πατέρας μπορεί να ζητήσει μόνο τη δικαστική αναγνώριση της πατρότητας **ΑΚ 1479§1 σε συνδ. 1475§1**.

Οι δηλώσεις γίνεται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία.

Ανάκληση των δηλώσεων αναγνώρισης και συναίνεσης είναι ανίσχυρη **ΑΚ 1476δ**.

Ο νόμος προβλέπει όμως την **προσβολή της εκούσιας αναγνώρισης** εφόσον αυτός που δηλώθηκε ως πατέρας δεν είναι ο πραγματικός πατέρας του παιδιού (όχι άλλος λόγος):

- **Ενεργητική νομιμοποίηση:** η προσβολή της εκούσιας αναγνώρισης είναι δικαίωμα διαπλαστικό και προσωποπαγές, το οποίο μπορούν να ασκήσουν ορισμένα πρόσωπα (το τέκνο που αναγνωρίστηκε και αν πέθανε/αφάνεια οι κατιόντες του, καθένας από

αγωγή **(ΑΚ 1479 επ, ΚπολΔ620)**.

Ενεργητική νομιμοποίηση:

Την αγωγή για τη δικαστική αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου έχουν δικαίωμα να ασκήσουν ορισμένα πρόσωπα (η μητέρα του τέκνου **ΑΚ 1479§1^α**, το τέκνο όχι όμως το κυοφορούμενο **ΑΚ 1479§1β** και ο πατέρας και γονείς αυτού, όταν η μητέρα αρνείται την προβλεπόμενη την **ΑΚ 1475§1** συναίνεσή της.

Παθητική νομιμοποίηση:

Τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται παθητικώς στη δίκη για τη δικαστική αναγνώριση είναι (α) άσκηση αγωγής μητέρας κατά του πατέρα ή κληρονόμων του εφόσον στην αγωγή αναγράφεται ρητά ότι το παιδί έχει συλληφθεί από τον συγκεκριμένο πατέρα **ΑΚ 1480^α** (β) άσκηση αγωγής τέκνου κατά του πατέρα ή της μητέρας αν δεν έχει προβεί σε εκούσια αναγνώριση ή κατά των κληρονόμων του **ΑΚ 1480§1^α**, (γ) άσκηση αγωγής πατέρα ή γονέων αυτού κατά μητέρας ή κληρονόμων της **ΑΚ 1480γ**.

Μαχητό τεκμήριο της ΑΚ 1481^α:

Όταν ασκείται αγωγή για αναγνώριση της πατρότητας τέκνου που έχει γεννηθεί χωρίς γάμο, ο ενάγων πρέπει να αποδείξει αφενός ότι το τέκνο έχει την ιδιότητα γεννημένου χωρίς γάμο και δεν έχει αναγνωριστεί και αφετέρου ότι το τέκνο προέρχεται από αυτόν. Η απόδειξη της πρώτης βάσης της είναι σχετικά εύκολη, η απόδειξη της δεύτερης παρουσιάζει δυσχέρειες και για να ξεπερασθούν αυτές η **ΑΚ 1481^α** εισάγει ένα μαχητό τεκμήριο σύμφωνα με το οποίο η πατρότητα τεκμαίρεται, αν αποδειχθεί η συνεύρεση του με τη μητέρα κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης δηλ μεταξύ 180-300 ημερών πριν τον τοκετό **ΑΚ 1468**.

Προϋποθέσεις:

- Το τέκνο θα πρέπει να έχει γεννηθεί χωρίς γάμο των γονέων του δηλαδή από άγαμη μητέρα ή από παντρεμένη μητέρα σε ανυπόστατο γάμο ή από παντρεμένη μητέρα, αν στο μεταξύ έγινε δεκτή αγωγή για προσβολής πατρότητας.
- Τα αποτελέσματα της πλήρους εξομίσωσης επέρχονται για το τέκνο από τη στιγμή που θα έχει πραγματοποιηθεί ο επιγενόμενος γάμος των γονέων όσο και η αναγνώριση του τέκνου, χωρίς να ενδιαφέρει τι προηγήθηκε πρώτο.
- Ο επιγενόμενος γάμος θα πρέπει να τελεστεί ανάμεσα στη μητέρα και τον φυσικό (πραγματικό) πατέρα του τέκνου. Αδιάφορο αν ο γάμος είναι άκυρος ή έγκυρος αρκεί να είναι υποστατός.

Έννομες συνέπειες:

Ο επιγενόμενος γάμος των γονέων σε συνδυασμό προς την αναγνώριση του τέκνου έχει ως αποτέλεσμα να εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για το επώνυμο του τέκνου **ΑΚ 1489§2**, τη γονική μέριμνα **ΑΚ 1510-1514, 1516 επ.** και τα κληρονομικά δικαιώματα.

γονείς μητέρας αν η μητέρα κατά την αναγνώριση είχε πεθάνει ή δεν είχε δικαιοπρακτική ικανότητα και ο παππούς ή η γιαγιά της πατρικής γραμμής) όχι μόνο αυτοπροσώπως αλλά και μέσω ειδικού πληρεξουσίου ή με την άδεια του δικαστηρίου κατά αναλογία **ΑΚ 1469β**.

- **Παθητική νομιμοποίηση:** όταν την αγωγή για την προσβολή της εκούσιας αναγνώρισης ασκεί το τέκνο ή οι κατιόντες του **ΑΚ 1477§1** αυτή πρέπει να απευθύνεται κατά των προσώπων που συνέπραξαν στην εκούσια αναγνώριση δηλαδή κατά του πατέρα ή των γονέων του που έκαναν την δήλωση και ενδεχομένως κατά της μητέρας που συναίνεσε.

Το διαπλαστικό δικαίωμα προσβολής της εκούσιας αναγνώρισης μπορεί να ασκηθεί μέσα στις προθεσμίες που προβλέπει η **ΑΚ 1478§1**.

Δικαστικό τεκμήριο:

Ο δικαιούχος που δεν μπορεί να επικαλεστεί το τεκμήριο της **ΑΚ 1481^α** θα πρέπει να επικαλεστεί τέτοια και τόσα πραγματικά περιστατικά ώστε να μπορεί να συναχθεί δικαστικό πλέον τεκμήριο για την πατρότητα του φερόμενου ως πατέρα (το παιδί όταν μεγάλωνε τον φώναζε «μπαμπά», επισκεπτόταν συχνά το παιδί και τη μητέρα, φρόντιζε για την περίθαλψή της, διασκεδάζε φανερά μαζί της και γενικά εμφανίζονταν στους άλλους ως ζευγάρι με κοινή ζωή).

Άρνηση εναγόμενου:

Ο εναγόμενος σε δίκη για αναγνώριση της πατρότητας έχει τις εξής δυνατότητες:

(α) να αρνηθεί την ιστορική βάση της αγωγής και

(β) να προτείνει ενστάσεις «σοβαρών αμφιβολιών» (ανίκανος για τεκνοποίηση όχι αδυναμία στο σπέρμα, η μητέρα είχε σεξουαλικές σχέσεις και με άλλα πρόσωπα κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης «άλλαζε τους άνδρες σα τα πουκάμισα», η μητέρα ήταν ήδη έγκυος πριν την σαρκική επαφή με τον εναγόμενο κ.λπ.).

Έννομες συνέπειες αναγνώρισης (εκούσιας και δικαστικής):

- **Κληρονομικά δικαιώματα:** Υπαρξη αμοιβαίου εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος ανάμεσα στο τέκνο και τον πατέρα και τους συγγενείς του όπως και αμοιβαίου δικαιώματος νόμιμης μοίρας.
- **Δικαίωμα διατροφής:** Γεννάται αμοιβαίο δικαίωμα για πλήρη διατροφή για το μέλλον (ΑΚ 1498) ανάμεσα στο τέκνο και τον πατέρα και τους συγγενείς του (ΑΚ 1485 επ.), ωστόσο πριν την αναγνώριση είναι δυνατή η προσωρινή επιδίκαση διατροφής στο τέκνο (ΑΚ 1502).
- **Σχέσεις γονέων-τεκνών:** Δημιουργούνται από την αναγνώριση δικαιώματα και υποχρεώσεις που προβλέπουν οι ΑΚ 1507-1509 καθώς και δικαίωμα για προσωπική επικοινωνία πατέρα και γονέων του με το τέκνο (ΑΚ 1520). Επίσης, ιδρύονται κωλύματα γάμου (ΑΚ 1356, 1357).
- **Κρίσιμος χρόνος:** Τα παραπάνω αποτελέσματα επέρχονται από τη στιγμή που υπογράφεται η σχετική δήλωση της εκούσιας αναγνώρισης ή από τη στιγμή που καθίσταται αμετάκλητη η δικαστική απόφαση περί δικαστικής αναγνώρισης και έχουν αναδρομική ενέργεια.

Παραδείγματα:

Η Α είναι παντρεμένη με τον Β και έχουν ένα παιδί, τον Γ. Ο Δ ισχυρίζεται ότι διατηρούσε από παλαιά ερωτικό δεσμό με την Α και για τον λόγο αυτό ασκεί αγωγή για την αναγνώριση της πατρότητάς του αναφορικά με τον Γ (Τρόπος εξομοίωσης με τέκνα γεννημένα σε γάμο).	Η αγωγή θα απορριφθεί για τυπικούς λόγους, διότι ο Γ τεκμαίρεται ότι είναι τέκνο του Β (ΑΚ 1465, 1475§1 εδ α). Θα πρέπει να προσβληθεί η πατρότητα του Β και στη συνέχεια να αναγνωριστεί η πατρότητα του Δ (ΑΚ 1467 επ, 1475 επ.).
Ο Α και η Β τελούν γάμο ενώπιον του ταμία του Δήμου όπου διαμένουν. Την 1.10.2012 ο Α πεθαίνει και την 1.4.2013 η Β γεννά τον Γ. Στη συνέχεια η Β και ο Δ δηλώνουν ενώπιον συμβολαιογράφου ότι ο Γ είναι γνήσιο τέκνο του Δ (ΑΚ 1476 εδ α και β) (Τρόπος εξομοίωσης με τέκνα γεννημένα σε γάμο).	Η εκούσια αναγνώριση από τον Δ είναι ισχυρή διότι, μολονότι ο Γ γεννήθηκε μέσα σε 300 ημέρες από τη λύση του γάμου του Α και της Β, εντούτοις ο γάμος αυτός ήταν ανυπόστατος (ΑΚ 1367§2, 1372§2, 1465§1, 1475§1 εδ α).
Ο Α, μολονότι γνωρίζει ότι το παιδί Β προήλθε από τον βιασμό της συντρόφου του Γ, συμφωνεί με την τελευταία να προβεί σε εκούσια αναγνώρισή του (ΑΚ 1475§1) (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Η εν λόγω αναγνώριση δεν είναι αντίθετη στα χρηστά ήθη (ΑΚ 178).
Η πλούσια Α πεθαίνει αφήνοντας ένα παιδί που έχει γεννήσει χωρίς γάμο. Ο υπάλληλός της Β ισχυρίζεται ψευδώς ότι ήταν παλαιότερα εραστής και προβαίνει σε εκούσια αναγνώριση του τέκνου, προκειμένου να αποκτήσει κληρονομικά δικαιώματα επί της μεγάλης περιουσίας του τελευταίου (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Η εν λόγω αναγνώριση είναι αντίθετη στα χρηστά ήθη (ΑΚ 178) και επομένως, και αν ακόμη δεν προσβληθεί (ΑΚ 1477-1478) εντούτοις μπορεί να ασκηθεί αγωγή για την αναγνώριση της ακυρότητάς της (ΚΠολΔ 6196§3). Ομοίως είναι ανήθικη η εκούσια αναγνώριση που γίνεται από άσχετο πρόσωπο που έλαβε οικονομικό αντάλλαγμα.
Ο Α στη διαθήκη του περιέλαβε την ακόλουθη δήλωση: «Αφήνω όλη μου την περιουσία στο αίμα μου, τον Β» (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Η δήλωση αυτή αποτελεί εκούσια αναγνώριση, εφόσον συγκατατεθεί και η μητέρα του Β.
Η Α γεννάει εκτός γάμου το τέκνο Β. Στη συνέχεια με τη συναίνεση του Γ δηλώνει στο ληξιαρχείο ως πατέρα του Β τον Γ (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Εν προκειμένω δεν συντελέστηκε εκούσια αναγνώριση της πατρότητας του Β από τον Γ, διότι αυτή πρέπει να γίνει οπωσδήποτε με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή με διαθήκη (ΑΚ 1476 εδ α,β).
Ο Α αναγνωρίζει εκουσίως το τέκνο του Β, επειδή ο παππούς του Β από τη μητρική γραμμή τον απείλησε ότι θα τον σκοτώσει (ΑΚ 150 επ, 1475§1 ^α ,β) (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Ο Α έχει δικαίωμα να ακυρώσει την εκούσια αναγνώριση, μολονότι το τέκνο είναι πράγματι δικό του. Στη περίπτωση αυτή υπάρχει η δυνατότητα της δικαστικής αναγνώρισης του τέκνου.
Η μητέρα Α αρνείται να δώσει τη συναίνεσή της, διότι θεωρεί ότι ο Β που επιθυμεί να αναγνωρίσει το τέκνο Γ διάγει έκλυτο βίο και για τον λόγο αυτό δεν είναι κατάλληλος για πατέρας για τον Γ (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Η άρνηση της Α είναι αδικαιολόγητη.
Η μητέρα Α αρνείται να δώσει τη συναίνεσή της, διότι ο Β που επιθυμεί να αναγνωρίσει το παιδί τους το κακοποιούσε (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Η άρνηση της Α είναι και πάλι αδικαιολόγητη, διότι αυτή δεν υποστηρίζει ταυτόχρονα ότι ο Β δεν είναι ο πραγματικός πατέρας του παιδιού.
Η Α είναι έγκυος στο παιδί του Β. Ο Β μόλις το μαθαίνει σπεύδει να το αναγνωρίσει υπό τον όρο ότι το παιδί θα είναι αρσενικό (εκούσια αναγνώριση τέκνου).	Καταρχήν νόμιμα ο Β προβαίνει στην αναγνώριση του κυοφορούμενου (ΑΚ 36, 1475§1 ^α , ωστόσο, η αναγνώριση είναι άκυρη διότι γίνεται υπό αναβλητική αίρεση, η οποία μάλιστα προσδίδει στη δικαιοπραξία ανήθικο χαρακτήρα (ΑΚ 1476γ, 178, 208§1).
Ο Α αναγνωρίζει το τέκνο της μνηστής του Β, το οποίο αυτή είχε αποκτήσει με άλλον άνδρα. Ωστόσο αργότερα η μνηστεία λύνεται και ο Α ασκεί αναγνωριστική αγωγή για να βεβαιωθεί δικαστικός ότι αυτός δεν έχει βιολογική συγγένεια με το παιδί (προσβολή εκούσιας αναγνώρισης).	Η αγωγή θα απορριφθεί ως νόμω αβάσιμη, διότι δεν αναφέρεται σε αυτή ότι έχει ανατραπεί προηγουμένως η εκούσια αναγνώριση. Ούτως ή άλλως, ο Α δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει αναγνωριστική αγωγή ισχυριζόμενος ότι δεν είναι πραγματικά πατέρας, διότι δεν συγκαταλέγεται στα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να προσβάλλουν την εκούσια αναγνώριση που ο ίδιος έκανε (ΑΚ 1477).
Το τέκνο Α προσβάλλει την εκούσια αναγνώριση του πατέρα του Β, ισχυριζόμενο ότι ο Β του είχε συμπεριφερθεί στο παρελθόν άσχημα	Η αγωγή δεν είναι νόμιμη, διότι μοναδικός λόγος προσβολής της εκούσιας αναγνώρισης μπορεί να είναι αποκλειστικά ο λόγος ότι αυτός που δηλώθηκε ως πατέρας δεν είναι πραγματικά πατέρας (ΑΚ

(προσβολή εκούσιας αναγνώρισης).	1477).
Η μητέρα Α ασκεί αγωγή για την αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου Β και του Γ. Η αγωγή ασκείται έξι χρόνια μετά τον τοκετό. Ωστόσο σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα ο Γ διαβεβαίωνε την Α ότι θα αναγνώρισει το τέκνο και ότι, αφού λάμβανε διαζύγιο από τη νόμιμη σύζυγό του, θα τη νυμφευόταν (δικαστική αναγνώριση => ενεργητική νομιμοποίηση).	Το δικαίωμα της Α να ζητήσει δικαστικώς την αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου Β δεν έχει αποσβεσθεί διότι η πενταετής προθεσμία έχει ανασταλεί λόγω του δόλου του Γ (ΑΚ 1483§1 ^α , 279, 255β).
Σε δίκη για την αναγνώριση της πατρότητας το τέκνο Α ισχυρίζεται ότι ανεστάλη η προθεσμία άσκησης του δικαιώματος του (ΑΚ 1483§1β, 279, 255β), διότι ο φερόμενος ως πατέρας Β του είχε πει ότι η μητέρα του «ήταν τρελή και δεν ήξερε τι έλεγε» και άρα με δόλιο τρόπο κλόνισε την πίστη του στον λόγο της μητέρας του ότι ο Β είναι ο φυσικός του πατέρας (δικαστική αναγνώριση => ενεργητική νομιμοποίηση).	Ο ισχυρισμός δεν είναι νόμιμος, διότι η επικαλούμενη δήλωση δεν συνιστά παραπλανητική συμπεριφορά που μπορεί με οποιονδήποτε τρόπο να οδηγήσει σε απραξία του ενάγοντος μέχρι να συμπληρωθεί η προθεσμία για την άσκηση της αγωγής.
Οι σύζυγοι Α και Β αποκτούν το τέκνο Γ. Όταν ο Γ είναι 18 χρονών, οι Α και Β σκοτώνονται σε αυτοκινητιστικό ατύχημα. Ένα μήνα μετά η Δ, που ήταν φίλη της Β, πληροφορεί τον Γ ότι ο φυσικός του πατέρας είναι ο Ε (δικαστική αναγνώριση => ενεργητική νομιμοποίηση).	Ο Γ μπορεί μέχρι να γίνει 19 χρονών να ασκήσει αγωγή προσβολής της πατρότητας κατά των κληρονόμων των Α και Β (ΑΚ 1469 επ, ΚΠολΔ619§1). Αφού γίνει αμετάκλητη η απόφαση που δέχεται την προσβολή της πατρότητας, μπορεί μέσα στο επόμενο έτος να ζητήσει δικαστικώς την αναγνώριση της πατρότητας του Ε, έστω και αν πέρασε έτος από την ενηλικίωσή του (ανάλογη εφαρμογή ΑΚ 1483§2 ^α σε συνδ. 1483§1β).
Η μητέρα Α του τέκνου Β ασκεί αγωγή κατά του Γ με αίτημα να αναγνωριστεί ότι ο Γ είναι πατέρας του Β. Η Α στην αγωγή της ισχυρίζεται (α) ότι κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα της σύλληψης (ΑΚ 1468, 1481εδα) ζούσε σε διαμέρισμα που είχε μισθώσει ο Γ, ο οποίος και την επισκεπτόταν ανελλιπώς από ερωτικό ενδιαφέρον και (β) ότι κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης είχαν πάει μαζί διακοπές για 15 ημέρες και διέμεναν στο ίδιο δωμάτιο (τεκμήριο πατρότητας).	Από τα ως άνω γεγονότα συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Α και ο Γ συννευρέθηκαν κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης και άρα τεκμαίρεται η πατρότητα του Γ (ΑΚ 1481 εδ.α).
Η μητέρα Α του τέκνου Β ασκεί αγωγή κατά του Γ και ισχυρίζεται ότι αυτός είναι ο πατέρας του παιδιού. Η Α ισχυρίζεται ειδικότερα ότι (α) η σύλληψη ήταν αποτέλεσμα των συννευρέσεών της με τον Γ, πρόκειται για ισχυρισμό που αν αποδειχθεί, δημιουργεί τεκμήριο πατρότητας (ΑΚ 1481 εδα) και (β) ο Γ συνέδραμε στην προσπάθεια της Α να αποκτήσει τέκνο, αφού αυτός την προέτρεψε να εισαχθεί και μάλιστα με το όνομά του σε ιδιωτικό μαιευτικό κέντρο, στο οποίο και πλήρωσε όλα τα έξοδα προκειμένου να υποβληθεί σε αφαίρεση ινομυμάτων από τη μητέρα της (δικαστικό τεκμήριο).	Αν δεν αποδειχθεί ο ισχυρισμός περί ερωτικών συννευρέσεων και αποδειχθεί ο δεύτερος ισχυρισμός συνάγεται ενδεχομένως δικαστικό τεκμήριο για την πατρότητα του Γ.
Η Α είναι μητέρα του Β και ασκεί αγωγή κατά του Γ για τη δικαστική αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου της. Στην αγωγή της η Α ισχυρίζεται ότι το κρίσιμο χρονικό διάστημα της σύλληψης είχε συννευρεθεί ερωτικά επανειλημμένως με τον Γ (ΑΚ 1481 εδ α). Ο Γ ισχυρίζεται ότι το ίδιο διάστημα η Α είχε ταξιδέψει στο εξωτερικό και άρα προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες για την πατρότητα που ανατρέπουν το τεκμήριο της ΑΚ 1481 εδα (ΑΚ 1482) (άμυνα εναγόμενου).	Ο εν λόγω ισχυρισμός του Γ δεν είναι νόμιμος, αφού δεν αναφέρει επιπροσθέτως ότι η Α στο ταξίδι της ήρθε σε σαρκική συνάφεια με άλλον άνδρα.
Ο φερόμενος πατέρας Α παραδέχεται την ύπαρξη σαρκικής συνάφειας με την Β κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα της σύλληψης, ωστόσο ισχυρίζεται ότι λάμβανε προφυλάξεις (ΑΚ 1482).	Ο ισχυρισμός αυτός από μόνος του δεν μπορεί να ανατρέψει το τεκμήριο πατρότητας της ΑΚ 1481 εδ α, διότι αποτελεί δίδαγμα της κοινής πείρας ότι πολλές εγκυμοσύνες σε ζευγάρια επισυμβαίνουν παρά τις οποιεσδήποτε προφυλάξεις.

1.4. Ιατρική υποβοήθηση και συγγένεια

Ο κανόνας είναι ότι το τέκνο που γεννιέται με τεχνητή γονιμοποίηση θεωρείται ότι κατάγεται από τα πρόσωπα που συμμετείχαν νόμιμα στο αντίστοιχο πρόγραμμα ΙΥΑ, έστω και αν δεν χρησιμοποιήθηκε δικό τους γεννητικό υλικό.

Ειδικότερα ζητήματα:

Κυοφορία από άλλη γυναίκα ΑΚ 1464§1 (τεκμήριο μητρότητας)	Μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση ΑΚ 1465§2 (τεκμήριο πατρότητας)	Συγκατάθεση για τεχνητή γονιμοποίηση	Τρίτος δότης ΑΚ 1479
Κατά κανόνα η συγγένεια του προσώπου με τη μητέρα του και τους συγγενείς της συνάγεται από τη γέννηση (ΑΚ 1463 εδ α) και είναι καταρχήν αδιάφορο με ποιον τρόπο επιτεύχθηκε η σύλληψη. Εφόσον όμως αμφισβητείται η γέννηση του παιδιού από ορισμένη μητέρα, οποιοσδήποτε δικαιολογεί έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει αναγνωριστική αγωγή για την ύπαρξη ή μη ύπαρξης σχέσης γονέα και τέκνου (ΚΠολΔ 614§1γ). Εφόσον πληρούνται οι όροι της ΑΚ 1458 για τον δανεισμό μήτρας, ξένη γυναίκα μπορεί να κυοφορήσει γονιμοποιημένα ωάρια που δεν είναι δικά της. Στην περίπτωση αυτή τεκμαίρεται ότι μητέρα του τέκνου που θα γεννηθεί είναι η γυναίκα που επιθυμεί να αποκτήσει παιδί και στην οποία δόθηκε σχετική δικαστική άδεια αρκεί βέβαια η αιτούσα όσο και η κυοφόρος να διαμένουν στην Ελλάδα. Αντίστοιχα πατέρας του τέκνου τεκμαίρεται ο σύζυγος ή σύμβιος της αιτούσας (ΑΚ 1465§1, Ν.3719/08) ή ο σύντροφός της χωρίς σύμφωνο συμβίωσης που έδωσε τη συναίνεσή του με συμβολαιογραφικό έγγραφο (ΑΚ 1456§1β, 1458^α, 1475§2). Το τεκμήριο μητρότητας (ΑΚ 1464§1) υπέρ της γυναίκας στην οποία δόθηκε η σχετική δικαστική άδεια είναι μαχητό και μπορεί να ανατραπεί με αγωγή προσβολής της μητρότητας (ΑΚ 1464§2). Μοναδικός λόγος είναι ότι το τέκνο που γέννησε η κυοφόρος γυναίκα κατάγεται βιολογικά από την ίδια δηλαδή χρησιμοποιήθηκαν δικά της ωάρια. Ασκείται μέσα σε 6 μήνες από τον τοκετό είτε από την τεκμαιρόμενη μητέρα είτε από	Για την ίδρυση της συγγένειας του πατέρα με το τέκνο ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση ισχύουν τα ακόλουθα: • Το τεκμήριο πατρότητας του συζύγου εφαρμόζεται και στην περίπτωση που το τέκνο συνελήφθη μετά τον θάνατο του πατέρα και άρα γεννήθηκε μετά την 300^η ημέρα από τη λύση του γάμου. Το τέκνο θεωρείται ως γεννημένο σε γάμο. • Όμως το τεκμήριο της ΑΚ 1465§2 δεν λειτουργεί όταν η μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση έγινε χωρίς προηγούμενη δικαστική άδεια ή με δικαστική άδεια η οποία στη συνέχεια ανατράπηκε.	Ζητήματα που προκύπτουν: (α) Εφόσον ο σύζυγος έχει συγκατατεθεί τεχνητή γονιμοποίηση, αποκλείεται η προσβολή πατρότητας από οποιονδήποτε (ΑΚ 1471§2αρ2) ακόμα και από το ίδιο το τέκνο, αρκεί η σύλληψη να προήλθε πράγματι από τη διαδικασία της ΙΥΑ και όχι από φυσιολογική σύλληψη από τρίτο άνδρα. Κρίσιμο στοιχείο είναι η συγκατάθεση του συζύγου, αν δεν υπάρχει, μπορούν οποιοδήποτε από τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται ενεργητικώς κατ' ΑΚ 1469 να προσβάλλουν την πατρότητα. (β) Όταν το ζευγάρι που επιθυμεί να αποκτήσει τέκνο με τεχνητή γονιμοποίηση ζει με ελεύθερη ένωση απαιτείται η	Αν διενεργηθεί τεχνητή γονιμοποίηση με γεννητικό υλικό τρίτου δότη, η δικαστική αναγνώριση της πατρότητας αυτού αποκλείεται, έστω και αν η ταυτότητα του γίνει γνωστή εκ των υστέρων (ΑΚ 1479§2). Εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι είναι καταρχήν δυνατή η εκούσια αναγνώριση (ΑΚ 1475§1). Αν όμως η μητέρα δεν συναινεί η ίδρυση της συγγένειας του τρίτου δότη με το παιδί δεν είναι δυνατή διότι η δικαστική αναγνώριση της πατρότητας αποκλείεται, έστω και αν τη σχετική αγωγή ασκεί ο ίδιος ο πατέρας κατ' ΑΚ 1479§1β.

την κυοφόρο γυναίκα (**ΑΚ 1464§2^α**).

Με την αμετάκλητη δικαστική απόφαση που δέχεται την αγωγή το τέκνο έχει αναδρομικά από τη γέννησή του μητέρα τη γυναίκα που το κυοφόρησε (**ΑΚ 1464§3, 1463εδα**). Αντίστοιχα επηρεάζεται και η συγγένεια του πατέρα.

Αν ισχύει το τεκμήριο μητρότητας της **ΑΚ 1464§1** πατέρας τεκμαίρεται ο σύζυγος ή ο σύμβιος ή ο σύντροφος της γυναίκας στην οποία δόθηκε σχετική δικαστική άδεια, αν ανατραπεί πατέρας τεκμαίρεται ο σύζυγος ή ο σύμβιος ή ο σύντροφος της κυοφόρου γυναίκας, σε αυτή όμως την περίπτωση εφόσον προσβληθεί η πατρότητα της κυοφόρου γυναίκας μπορεί να ιδρυθεί εκούσια ή δικαστικώς η πατρότητα της συζύγου της τεκμαιρόμενης γυναίκας εφόσον είχε δώσει το σπέρμα του για να γίνει η γονιμοποίηση.

συναίνεση με συμβολαιογραφικό έγγραφο τόσο της γυναίκας όσο και του άνδρα προκειμένου να διενεργηθεί η ΙΥΑ (**ΑΚ 1456§1β**).

Στην περίπτωση αυτή η μητέρα θα είναι εκείνη που το γέννησε και πατέρας θα είναι ο άνδρας που έδωσε με συμβολαιογραφικό έγγραφο τη συναίνεσή του για τη διενέργεια της τεχνητής γονιμοποίησης ανεξάρτητα αν είναι δικό του ή όχι το σπέρμα (**ΑΚ 1475§2**).

(γ) Η συναίνεση των ενδιαφερομένων για την υποβολή σε ΙΥΑ πρέπει να έχει σαφές και ορισμένο περιεχόμενο. Εφόσον η ΙΥΑ διενεργηθεί για κάποιον λόγο (πχ ιατρικό σφάλμα) κατά τρόπο αντίθετο προς την εκφρασμένη επιθυμία των ενδιαφερομένων, αφενός η συναίνεση δεν είναι ισχυρή αφετέρου η απόφαση με την οποία χορηγήθηκε δικαστική άδεια μπορεί να ανατραπεί ή ανακληθεί με αποτελέσματα.

Παραδείγματα:

Οι σύζυγοι Α και Β συμφωνούν με τη Γ να κυοφορήσει να γονιμοποιημένο ωάριό τους έναντι ανταλλάγματος 30.000 ευρώ (ΑΚ 1458 ^α). Ο όρος για το ανάλλαγμα αποκρύπτεται ενώπιον του δικαστή με αποτέλεσμα να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τη χορήγηση δικαστικής άδειας (τεκμήριο μητρότητας).	Μητέρα του τέκνου που θα γεννηθεί θα είναι η Β, στην οποία και δόθηκε η δικαστική άδεια (ΑΚ 1464§1).
Μετά τη χορήγηση δικαστικής άδειας στην αιτούσα Α και τη μεταφορά του γονιμοποιημένου ωαρίου στην κυοφόρο Β, η Α πεθαίνει σε αυτοκινητιστικό ατύχημα (τεκμήριο μητρότητας).	Το παιδί που θα γεννηθεί θα θεωρηθεί γνήσιο τέκνο της Α και θα την κληρονομήσει (ΑΚ 1464§1, 36, 1711 εδ α).
Η Α μετά το θάνατο του συζύγου της Β χρησιμοποιεί το κρυοσυντηρημένο σπέρμα του και γεννά τον Γ (ΑΚ 1457) (μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση).	Ο Γ θεωρείται γνήσιο τέκνο του Β και τον κληρονομεί (ΑΚ 1465§2, 1711β, 1813§1 ^α).

ΑΡΘΡΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ:

Άρθρο 1455 – Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη παραγωγή

Η ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή (τεχνητή γονιμοποίηση) επιτρέπεται μόνο για να αντιμετωπίζεται η αδυναμία απόκτησης τέκνων με φυσικό τρόπο ή για να αποφεύγεται η μετάδοση στο τέκνο σοβαρής ασθένειας. Η υποβοήθηση αυτή επιτρέπεται μέχρι την ηλικία φυσικής ικανότητας αναπαραγωγής του υποβοηθούμενου προσώπου. Η ανθρώπινη αναπαραγωγή με τη μέθοδο της κλωνοποίησης απαγορεύεται.

ΑΚ 1456 – Συναίνεση

Κάθε ιατρική πράξη που αποβλέπει στην υποβοήθηση της ανθρώπινης αναπαραγωγής, σύμφωνα με τους όρους του προηγούμενου άρθρου, διενεργείται με την έγγραφη συναίνεση των προσώπων που επιθυμούν να αποκτήσουν τέκνο. Αν η υποβοήθηση αφορά άγαμη γυναίκα, η συναίνεση αυτής και, εφόσον συντρέχει περίπτωση ελεύθερης ένωσης, του άνδρα με τον οποίο συζεί παρέχεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Η συναίνεση ανακαλείται με τον ίδιο τύπο μέχρι τη μεταφορά των γαμετών ή των γονιμοποιημένων ωαρίων στο γυναικείο σώμα. Με την επιφύλαξη του άρθρου 1457, η συναίνεση θεωρείται ότι ανακλήθηκε, αν ένα από τα πρόσωπα που είχαν συναινέσει πέθανε πριν από τη μεταφορά.

ΑΚ 1457 – Τεχνητή γονιμοποίηση μετά το θάνατο του άνδρα

Η τεχνητή γονιμοποίηση μετά το θάνατο του συζύγου ή του άνδρα με τον οποίο η γυναίκα συζούσε σε ελεύθερη ένωση επιτρέπεται με δικαστική άδεια μόνον εφόσον συντρέχουν σωρευτικώς οι εξής προϋποθέσεις (α) Ο σύζυγος ή ο μόνιμος σύντροφος της γυναίκας έπασχε από ασθένεια που συνδέεται με πιθανό κίνδυνο στειρότητας ή να υπήρχε κίνδυνος θανάτου του (β) Ο σύζυγος ή ο μόνιμος σύντροφος της γυναίκας να είχε συναινέσει με συμβολαιογραφικό έγγραφο και στη μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση.

Η τεχνητή γονιμοποίηση διενεργείται μετά την πάροδο έξι μηνών και πριν από τη συμπλήρωση διετίας από το θάνατο του άνδρα.

ΑΚ 1458 – Δανεισμός μήτρας

Η μεταφορά στο σώμα άλλης γυναίκας γονιμοποιημένων ωαρίων, ξένων προς την ίδιαν, και η κυοφορία από αυτήν επιτρέπεται με δικαστική άδεια που παρέχεται πριν από τη μεταφορά, εφόσον υπάρχει έγγραφη και χωρίς αντάλλαγμα συμφωνία των προσώπων που επιδιώκουν να αποκτήσουν τέκνο και της γυναίκας που θα κυοφορήσει, καθώς και του συζύγου της, αν αυτή είναι έγγαμη. Η δικαστική άδεια παρέχεται ύστερα από αίτηση της γυναίκας που επιθυμεί να αποκτήσει τέκνο, εφόσον αποδεικνύεται ότι αυτή είναι ιατρικώς αδύνατο να κυοφορήσει και ότι η γυναίκα που προσφέρεται να κυοφορήσει είναι, εν όψει της κατάστασης της υγείας της, κατάλληλη για κυοφορία.

ΑΚ 1459 – Τύχη μη γονιμοποιημένων ωαρίων & γαμετών

Τα πρόσωπα που προσφεύγουν σε τεχνική γονιμοποίηση αποφασίζουν με κοινή έγγραφη δήλωσή τους προς τον ιατρό ή τον υπεύθυνο του ιατρικού κέντρου, που γίνεται πριν από την έναρξη της σχετικής διαδικασίας, ότι οι κρυοσυντηρημένοι γαμέτες και τα κρυοσυντηρημένα γονιμοποιημένα ωάρια που δεν θα τους χρειασθούν για να τεκνοποιήσουν: (α) θα διατεθούν χωρίς αντάλλαγμα, κατά προτεραιότητα σε άλλα πρόσωπα, που θα επιλέξει ο ιατρός ή το ιατρικό κέντρο (β) θα χρησιμοποιηθούν χωρίς αντάλλαγμα για ερευνητικούς ή θεραπευτικούς σκοπούς (γ) θα καταστραφούν.

Αν δεν υπάρχει κοινή δήλωση των ενδιαφερομένων προσώπων, οι γαμέτες και τα γονιμοποιημένα ωάρια διατηρούνται για χρονικό διάστημα πέντε ετών από τη λήψη ή τη δημιουργία τους και μετά την πάροδο του χρόνου αυτού είτε χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς ή θεραπευτικούς σκοπούς είτε καταστρέφονται.

Τα μη κρυοσυντηρημένα γονιμοποιημένα ωάρια καταστρέφονται μετά τη συμπλήρωση δεκατεσσάρων ημερών από τη γονιμοποίηση. Ο τυχόν ενδιάμεσος χρόνος κρυοσυντήρησής τους δεν υπολογίζεται.

ΑΚ 1460 – Στοιχεία δοτών και γονιμοποιημένων τέκνων

Η ταυτότητα των τρίτων προσώπων που έχουν προσφέρει τους γαμέτες ή τα γονιμοποιημένα ωάρια δεν γνωστοποιείται στα πρόσωπα που επιθυμούν να αποκτήσουν τέκνο. Ιατρικές πληροφορίες που αφορούν τον τρίτο δότη τηρούνται σε απόρρητο αρχείο χωρίς ένδειξη της ταυτότητάς του. Πρόσβαση στο αρχείο αυτό επιτρέπεται μόνο στο τέκνο και για λόγους σχετικούς με την υγεία του.

Η ταυτότητα του τέκνου καθώς και των γονέων του δε γνωστοποιείται στους τρίτους δότες γαμετών ή γονιμοποιημένων ωαρίων.

ΑΡΘΡΑ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ:

Άρθρο 1461 – Εξ αίματος

Τα πρόσωπα είναι μεταξύ τους συγγενείς εξ αίματος σε ευθεία γραμμή, αν το ένα κατάγεται από το άλλο (συγγένεια μεταξύ ανιόντων και κατιόντων). Συγγενείς εξ αίματος σε πλάγια γραμμή είναι τα πρόσωπα που, χωρίς να είναι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, κατάγονται από τον ίδιο ανιόντα. Ο βαθμός της συγγένειας ορίζεται από τον αριθμό των γεννήσεων που συνδέουν τα πρόσωπα.

ΑΚ 1462 – Αγχιστεία

Οι συγγενείς εξ αίματος του ενός από τους συζύγους είναι συγγενείς εξ αγχιστείας του άλλου στην ίδια γραμμή και τον ίδιο βαθμό. Η συγγένεια εξ αγχιστείας εξακολουθεί να υπάρχει και μετά τη λύση ή την ακύρωση του γάμου από τον οποίο δημιουργήθηκε.

ΑΚ 1463 – Έννοια

Η συγγένεια του προσώπου με τη μητέρα του και τους συγγενείς της συνάγεται από τη γέννηση. Η συγγένεια με τον πατέρα και τους συγγενείς του συνάγεται από το γάμο της μητέρας με τον πατέρα ή ιδρύεται με την αναγνώριση, εκούσια ή δικαστική.

ΑΚ 1464 – Τεκμήριο μητρότητας τέκνου από τεχνητή γονιμοποίηση

Σε περίπτωση τεχνητής γονιμοποίησης, αν η κυοφορία έγινε από άλλη γυναίκα, υπό τους όρους του άρθρου ΑΚ 1458, μητέρα του τέκνου τεκμαίρεται η γυναίκα στην οποία δόθηκε η σχετική δικαστική άδεια.

Το τεκμήριο αυτό ανατρέπεται, με αγωγή προσβολής της μητρότητας που ασκείται μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από τον τοκετό, είτε από την τεκμαιρόμενη μητέρα, είτε από την κυοφόρο γυναίκα, εφόσον αποδειχθεί ότι το τέκνο κατάγεται βιολογικά από την τελευταία. Η προσβολή γίνεται από τη δικαιούμενη γυναίκα αυτοπροσώπως ή από ειδικό πληρεξούσιό της ή ύστερα από άδεια του δικαστηρίου, από τον νόμιμο αντιπρόσωπό της.

Με την αμετάκλητη δικαστική απόφαση που δέχεται την αγωγή το τέκνο έχει αναδρομικά από τη γέννησή του μητέρα τη γυναίκα που το κυοφόρησε.

ΑΚ 1465 – Τεκμήριο καταγωγής από γάμο

Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου της μητέρας του ή μέσα σε 300 ημέρες από τη λύση ή την ακύρωσή του τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον σύζυγο της μητέρας (τέκνο γεννημένο σε γάμο).

Τέκνο γεννημένο σε γάμο θεωρείται και το τέκνο που γεννήθηκε ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση, εφόσον υπάρχει η απαιτούμενη κατά το άρθρο 1457 δικαστική άδεια.

Αν το τέκνο γεννήθηκε μετά την τριακοσιοστή ημέρα από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου, η απόδειξη της πατρότητας του συζύγου βαρύνει εκείνον που την επικαλείται. Το ίδιο ισχύει και όταν η τεχνητή γονιμοποίηση έγινε μετά το θάνατο του συζύγου, παρά την έλλειψη δικαστικής άδειας.

ΑΚ 1466 – Σύγκρουση δύο τεκμηρίων

Αν μέσα στις τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου γεννήθηκε τέκνο από γυναίκα που τέλεσε νέο γάμο, τεκμαίρεται ότι αυτό έχει πατέρα το δεύτερο σύζυγο, εκτός αν γίνει δεκτή αγωγή για προσβολή της πατρότητάς του, οπότε τεκμαίρεται ότι είναι τέκνο του πρώτου συζύγου.

ΑΚ 1467 – Προσβολή της πατρότητας

Η ιδιότητα του τέκνου, ως προς το οποίο συντρέχει ένα από τα τεκμήρια των άρθρων 1465 και 1466, ως τέκνου γεννημένου σε γάμο, μπορεί να προσβληθεί δικαστικώς, αν αποδειχθεί ότι η μητέρα δεν συνέλαβε πράγματι από το σύζυγό της ή ότι κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης ήταν φανερά αδύνατο να συλλάβει από αυτόν, ιδίως εξαιτίας ανικανότητας ή αποδημίας ή επειδή δεν είχαν σχέσεις.

ΑΚ 1468 – Κρίσιμο διάστημα σύλληψης

Κρίσιμο διάστημα της σύλληψης θεωρείται το χρονικό διάστημα που περιλαμβάνεται ανάμεσα στην τριακοστή και την εκατοστή ογδοηκοστή ημέρα πριν από τον τοκετό.

ΑΚ 1469 – Προσβολή ιδιότητας τέκνου ως γεννημένου σε γάμο

Την ιδιότητα του τέκνου ως γεννημένου σε γάμο μπορούν να προσβάλλουν: (α) Ο σύζυγος της μητέρας (β) Ο πατέρας ή η μητέρα του συζύγου, αν αυτός πέθανε χωρίς να έχει χάσει το δικαίωμα της προσβολής (γ) Το

τέκνο (δ) Η μητέρα του τέκνου (ε) Ο άνδρας με τον οποίο η μητέρα, βρισκόμενη σε διάσταση με το σύζυγό της, είχε μόνιμη σχέση με σαρκική συνάφεια κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης. Η προσβολή γίνεται από τον δικαιούμενο αυτοπροσώπως ή από ειδικό πληρεξούσιο του ή μετά από άδεια του δικαστηρίου, από τον νόμιμο αντιπρόσωπό του.

ΑΚ 1470 – Χρόνος προσβολής πατρότητας

Η προσβολή της πατρότητας αποκλείεται: (α) Για το σύζυγο της μητέρας, όταν περάσει ένα έτος από τον πληροφορήθηκε τον τοκετό και τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει ότι η σύλληψη του τέκνου δεν έγινε από αυτόν, και σε κάθε περίπτωση, όταν περάσουν πέντε έτη από τον τοκετό (β) Για τον πατέρα ή τη μητέρα του συζύγου, όταν περάσει ένα έτος από τον θάνατο του τελευταίου και τη γέννηση του τέκνου (γ) Για το τέκνο, όταν περάσει ένα έτος από την ενηλικίωσή του (δ) Για τη μητέρα, όταν περάσει ένα έτος από τον τοκετό ή, εφόσον υπάρχει σοβαρός λόγος για τη μη προσβολή κατά τη διάρκεια του γάμου, έξι μήνες από τον λύθηκε ή ακυρώθηκε ο νόμος με το σύζυγό της (ε) Για τον άνδρα που είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα, δύο χρόνια από τον τοκετό.

ΑΚ 1471 – Πρόσωπα προσβολής πατρότητας

Η προσβολή της πατρότητας αποκλείεται επίσης μετά το θάνατο του τέκνου, εκτός αν είχε ήδη ασκηθεί η σχετική αγωγή.

Την πατρότητα αποκλείεται να προσβάλλουν: (α) Ο σύζυγος της μητέρας, αν αυτός αναγνώρισε ότι το τέκνο είναι δικό του πριν γίνει αμετάκλητη η απόφαση για την προσβολή (β) Οποιοσδήποτε από τους δικαιούχους που αναφέρονται στο άρθρο 1469, αν ο σύζυγος συγκατατέθηκε στην υποβολή της συζύγου του σε τεχνητή γονιμοποίηση.

ΑΚ 1472 – Τύχη τέκνου μετά την προσβολή πατρότητας

Το τέκνο χάνει την ιδιότητα τέκνου που γεννήθηκε σε γάμο, αναδρομικά από τη γέννησή του, μόλις γίνει αμετάκλητη η απόφαση που δέχεται την προσβολή αυτής της ιδιότητάς του.

Σε περίπτωση προσβολής από τον άνδρα που είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα, η απόφαση της προηγούμενης παραγράφου επιφέρει αυτοδικαίως δικαστική αναγνώριση του παιδιού από τον άνδρα αυτόν.

ΑΚ 1473 – Επιγενόμενος γάμος των γονέων

Τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του έχει απέναντι σ' αυτούς και τους συγγενείς τους ως προς όλα θέση τέκνου γεννημένου σε γάμο, εφόσον οι γονείς του παντρευτούν μεταγενέστερα και το τέκνο είχε αναγνωριστεί ή αναγνωρίζεται μετά την τέλεση του γάμου, εκούσια ή δικαστικά, ως τέκνο του συζύγου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1475, 1476 και 1479 έως 1483. Η εκούσια αναγνώριση μπορεί να προσβληθεί για το λόγο ότι ο σύζυγος της μητέρας δεν είναι ο πατέρας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1477 και 1478.

ΑΚ 1474 – Αναγνώριση τέκνου που δε ζει κατά την τέλεση του γάμου των γονέων του

Αν το τέκνο δεν ζει κατά την τέλεση του γάμου των γονέων του, δεν θίγεται η επέλευση των αποτελεσμάτων του πρώτου εδαφίου του προηγούμενου άρθρου ως προς τους κατιόντες του.

ΑΚ 1475 – Εκούσια αναγνώριση

Ο πατέρας μπορεί να αναγνωρίσει ως δικό του το τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο, εφόσον συναινεί σε αυτό και η μητέρα. Αν η μητέρα έχει πεθάνει ή δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, η αναγνώριση γίνεται με μόνη τη δήλωση του πατέρα.

Η συμβολαιογραφική συναίνεση του άνδρα σε τεχνητή γονιμοποίηση, που προβλέπεται στο άρθρο 1456 § 1 εδ β, επέχει θέση εκούσιας αναγνώρισης. Η αντίστοιχη συναίνεση της γυναίκας ισχύει και ως συναίνεση της στην εκούσια αναγνώριση.

Αν ο πατέρας έχει πεθάνει ή δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, η αναγνώριση μπορεί να γίνει από τον παππού ή τη γιαγιά της πατρικής γραμμής.

Αν το τέκνο έχει πεθάνει, η αναγνώριση ενεργεί υπέρ των κατιόντων του.

ΑΚ 1476 – Τρόπος εκούσιας αναγνώρισης

Η αναγνώριση από τον πατέρα ή τους γονείς του γίνεται με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου ή με διαθήκη. Η συναίνεση της μητέρας, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, παρέχεται με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου. Οι δηλώσεις της αναγνώρισης και της συναίνεσης γίνονται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Ανάκληση των δηλώσεων είναι ανίσχυρη.

ΑΚ 1477 – Προσβολή της αναγνώρισης

Το τέκνο και, σε περίπτωση θανάτου του, οι κατιόντες του δικαιούνται να προσβάλλουν την εκούσια αναγνώριση για το λόγο ότι αυτός που δηλώθηκε ως πατέρας δεν είναι πραγματικός πατέρας.

Το δικαίωμα αυτό ανήκει επίσης, στην περίπτωση όπου η μητέρα κατά την αναγνώριση είχε πεθάνει ή δεν είχε δικαιοπρακτική ικανότητα, στον καθένα από τους γονείς της και, στην περίπτωση της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 1475, στον παππού ή τη γιαγιά που δεν είχε προβεί στην αναγνώριση.

ΑΚ 1478 – Πότε αποκλείεται η προσβολή της αναγνώρισης

Η προσβολή της αναγνώρισης αποκλείεται, αν περάσουν τρεις μήνες αφότου πληροφορήθηκε την αναγνώριση αυτός που την προσβάλλει. Η προσβολή αποκλείεται σε κάθε περίπτωση, αν περάσουν δύο χρόνια από την αναγνώρισή ή, προκειμένου για προσβολή από τέκνο που κατά την αναγνώριση ήταν ανήλικο, δύο χρόνια από την ενηλικίωσή του.

ΑΚ 1479 – Δικαστική αναγνώριση

Η μητέρα έχει δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου της που γεννήθηκε χωρίς γάμο της με τον πατέρα του. Το ίδιο δικαίωμα έχει και το τέκνο. Όταν η μητέρα αρνείται την προβλεπόμενη από την πρώτη παράγραφο του άρθρου 1475 συναίνεσή της, δικαίωμα δικαστικής αναγνώρισης έχουν επίσης ο πατέρας και, στην περίπτωση της τρίτης παραγράφου του άρθρου 1475, ο παππούς ή η γιαγιά της πατρικής γραμμής.

Αν διενεργηθεί τεχνητή γονιμοποίηση με γεννητικό υλικό τρίτου δότη, η δικαστική αναγνώριση της πατρότητας αποκλείεται, έστω και αν η ταυτότητά του είναι ή γίνει εκ των υστέρων γνωστή.

ΑΚ 1480 – Δικαστική αναγνώριση

Η αγωγή της μητέρας ασκείται κατά του πατέρα ή των κληρονόμων του. Η αγωγή του τέκνου ασκείται κατά του γονέα που δεν έχει προβεί στην αναγκαία για την εκούσια αναγνώριση δήλωση ή κατά των κληρονόμων του.

ΑΚ 1481 – Τεκμήριο πατρότητας

Η πατρότητα τεκμαίρεται, αν αποδειχθεί ότι αυτός, για τον οποίο προβάλλεται ισχυρισμός ότι είναι πατέρας, είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης. Το τεκμήριο δεν ισχύει, αν η αγωγή ασκείται από το τέκνο μετά την ενηλικίωσή του και ο πατέρας πέθανε πριν από το τέλος της αποδεικτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό.

ΑΚ 1482 – Ανατροπή τεκμηρίου πατρότητας

Το τεκμήριο του προηγούμενου άρθρου ανατρέπεται, αν προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες για την πατρότητα.

ΑΚ 1483 – Απόσβεση δικαιώματος δικαστικής αναγνώρισης τέκνου

Το δικαίωμα της μητέρας να ζητήσει την αναγνώριση της πατρότητας του τέκνου αποσβήνεται όταν περάσουν πέντε χρόνια από τον τοκετό. Το δικαίωμα του τέκνου αποσβήνεται, ένα έτος μετά την ενηλικίωσή του, και το δικαίωμα του πατέρα ή των γονέων του δύο έτη αφότου αρνήθηκε τη συναίνεσή της η μητέρα.

Αν η μητέρα ήταν έγγαμη κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης του τέκνου, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου αρχίζει αφότου γίνει αμετάκλητη η απόφαση που δέχεται την προσβολή της πατρότητας.

Στην περίπτωση του άρθρου 1473 το δικαίωμα δεν υπόκειται σε αποσβεστική προθεσμία.